

Goede Vrijdag
7 april 2023

Met Matteüs en Jacobus naar Jeruzalem

Hij weigerde hun wijn te drinken

Dorpskerk - Blaricum

Schriftlezingen: Jesaja 50, 4-11; Jacobus 4,11 – 5,6 en Matteüs 26,37 - 27,61.

Voorganger: ds. Jurjen Zeilstra

Overdenking

Was het om de pijn te verzachten of een extra pesterij?¹ Bij Matteüs heeft het tot tweemaal toe aanbieden van wijn aan de gekruisigde een onaangename ondertoon.

Zij gaven Jezus met gal vermengde wijn,
maar toen Hij die geproefd had,
weigerde Hij ervan te drinken.²

Hij die een open bron was en is voor mensen, Hij zal de beker van zijn Vader leegdrinken tot op de bodem.³ In die zin ervaart Hij zijn weg als onvermijdelijk, vanwege zijn trouw aan Gods opdracht. Maar de ongerechtigheid van de mensen laat Hij aan zich voorbijgaan. In Psalm 69, 21-22 lezen we:

Smaad heeft mijn hart gebroken, ik ben radeloos, ik hoopte op mededogen –
vergeefs; op troost – die ik niet vond.
Nee, ze mengden gif door mijn eten en lesten mijn dorst met azijn.

Hun valse aanbod is onzuiver en wordt door Jezus geweigerd. Op de afbeelding van de Werken van Barmhartigheid van de Meester van Alcmaer zien we Jezus nog tussen de dorstige mensen met een verwachting staan. Hij identificeert zich met de dorstigen, zoals Matteüs ons vertelt. ‘...ik had dorst en jullie gaven mij te drinken. (...) Ik verzeker jullie: alles wat jullie hebben gedaan voor een van de onaanzienlijksten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor mij gedaan.’⁴

De mens van God die nu in naam van het recht wordt vermoord heeft eens de veel betekende woorden gesproken:

Oordeel niet, opdat er niet over jullie geoordeeld wordt. Want op grond van het oordeel dat je velt, zal er over je geoordeeld worden, en met de maat waarmee je meet, zal jou de maat worden genomen.⁵

Waar in de wereld hardvochtig wordt geoordeeld, is de liefde ver te zoeken. Mensen zijn gaan zitten op Gods rechterstoel. Laten we beseffen: Dan regeert de willekeur. Maar laten we daarbij niet vergeten: Wie beseft zelf bevrijd te zijn van een hard oordeel over zijn eigen leven, zal zich in Gods genade verheugen en zelf mild worden over zijn medemens.⁶ Vergevingsgezindheid is een vorstelijke gave. Het kille mechanisme jezelf te verheffen gemeten aan het falen van een ander, juist dat wordt verpulverd op Golgotha. Zelfkennis krijgt een kans voor een ieder die het aandurft om stil te staan bij het kruis van Christus. Daartoe worden wij op deze avond genodigd.

¹ Brown, R.E., *The Death of the Messiah*, II, *From Gethsemane to the Grave*, New York/London 1994, 940-944.

² Matteüs 27, 34 en 48.

³ Matteüs 26, 39-46.

⁴ Matteüs 25, 35 en 40.

⁵ Matteüs 7, 1-2.

⁶ Vgl. Matteüs 18, 23-35.

Veertigdagen lang waren wij onderweg naar een stad. Wij hebben willen geloven dat dit de stad van de vrede was, Jeruzalem. En dat is het ook. Maar toch en tegelijk gaan wij juist hier met open ogen onder het oordeel door. Zelfs deze plaats kan een plaats van veroordeling en terechtstelling zijn. Wij willen ons, juist op deze dag, niet beter voordoen dan wij zijn. Wij weten het, we zijn reizigers. Matteüs en Jakobus waren deze afgelopen weken onze reisleader en gids, die ons iets wilden laten zien, die wilden leren, onderweg, door de diepte heen. Ook nu weer waarschuwen zij ons. Denk niet dat iedere reis die je maakt precies zo zal gaan als je denkt. Dat geldt helemaal voor je levensreis. Je weet niet hoe je leven er morgen uit zal zien. Wij leven 'sub conditione Jacobi', onder de voorwaarde van Jakobus, 'als de Heer het wil, zijn we [dan] in leven en zullen we dit of dat doen...'⁷ Dat doet denken aan de wijsheid van het Spreukenboek:

Juich niet over de dag van morgen,
je weet niet wat hij brengen zal.⁸

Dat betekent niet dat we angstig moeten worden, of dat we voortaan bij iedere afspraak *Deo volente* zullen moeten zeggen. Het is ook niet zo dat het feit dat iets doorgaat of gelukt, op zichzelf betekent dat onze plannen zich van Gods wil verzekerd mogen weten. Het zal juist het afzien van zelfrechtvaardiging zijn, waar ons behoud in Gods licht begint.

Hier staat in feite de wereld terecht. In de kruisiging gaat Gods aanklacht tegen alle ongerechtigheid wereldwijd verborgen. In de dood van de Rechtvaardige vinden kwaadaardige mensen hun eigen oordeel. Zeker, zij kunnen de man uit Nazareth doden naar het lichaam. Tegelijk en paradoxaal is er redding, voor wie zich wil laten wakker schudden en inspireren door de weg die Jezus ging. Naar geest en ziel zal Hij leven voor zijn God.

Hij weigerde hun wijn te drinken. Zo mag een ieder die zich concentreert op Gods gerechtigheid zich vrij voelen van het onrecht in de wereld. Laat de brutalen maar denken dat zij de halve wereld hebben. Zij vergissen zich grondig. Wij mogen, dankzij Jezus, leven in een andere werkelijkheid. In de vreemdeling die Hij was hebben wij het eeuwige leven ontmoet.

Afbeelding: De dorstigen te drinken geven, Meester van Alcmaer (1504), Rijksmuseum Amsterdam.

⁷Jakobus 4,15.

⁸Spreuken 27,1.